

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nr. 1/a

—
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Loo
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

In chestia revistei literare.

— In atențiunea dlui Dr. N. Vecerdea. —

Observ, cum înființarea unei reviste literare preocupă tot mai mult publicul nostru.

„Dați-ne cărți de cetit” — ne strigă răniții noștri de prin spitale, și cu ce le-am putea cauza o mai mare bucurie, decât dându-le în mână o revistă românească, plină de clișee de pe câmpul de luptă, de fotografiile victorilor noștri, decorați sau al celor ce au murit, luptând pentru țară?

Chiar Albumul proiectat al eroilor noștri ar avea neasemănat mai multe șanse de reușită, dacă o revistă a noastră — ce ar apărea cel puțin de 2-ori la lună — ar publica neîntrerupt din fotografiile intrate pentru „Album”, ținând astfel veșnic trează atenția celor interesați, ca să trimită destinației fotografiile, ce se reclamă, cu atâta înzistență.

Alături de revistă s'ar putea porni și o bibliotecă ieftină, cuprinzând, în broșuri de 30—40 pagini — colecții de poezii de pe câmpul de luptă, fragmente de corespondență, ce se pierd azi, între scrisorile particularilor. S'ar putea edita bucăți din scriitorii noștri clasici, alese anume după gustul de cetire al soldaților, cari au dovedit, — chiar pe patul lor de suferință, — o deosebită dragoste pentru scrisul românesc și o mare sîrguință pentru a și-l însuși, când aceasta le era cu totul necunoscut.

„Toate aceste sunt bune și frumoase — ar zice cineva — revista se va porni, dar de ce durată va fi viața ei?”

Cu un dram de optimism, eu cred, că revista va avea un viitor sigur.

Se recere, fără îndoială, la început, un capital oare-care, pentru a porni revista și a o trece peste greutățile începutului, dându-se și colaboratorilor onorare, încă dela numărul prim.

Se mai recere încă ceva: un factor, la care nu s'a prea gândit până acum publicistica noastră, deși putea lua sub acest raport — pildă dela gazetăria străină.

Se mai recere un *administrator* dibaciu, care să-și facă legătură cu preoții și învățătorii noștri dela sate, facilitând astfel desfacerea foiei, cu puțină osteneală, în 2—3 mii exemplare. E o cifră absolut suficientă, pentru ca viitorul revistei să fie asigurat. Să nu se uite, că „Libertatea” escelent redactată pentru popor — și administrată și mai escelent — avea un tiraj de peste 20 mii exemplare, iar „Calendarul național” l'a desfăcut în vremea din urmă, în 30 de mii exemplare. Aceasta, în interval de câteva săptămâni!

Și cei-ce cunosc trecutul acestei foi, își vor aminti, că în vremea când a abandonat o consorțiul, lăsându-o dlui Moța, foia era în doaga morții.

„Toate bune, prietene — ar obiecționa acelaș glas cobitor — dar azi trăim vremuri grele; nu sunt parale”...

Ei bine; îndrănesc să răspund acestui glas pesimist: „Ești în rătăcire, bunul meu amic! Niciodată nu s'au văzut atâtea parale, mai ales la sătenii noștri, ca în zilele aceste. Agricultorii noștri își valorează azi, cu prețuri *fabuloase*, toți articlii ce-i au; chiar femeile rămase fără bărbați, se împărtășesc de ajutor, încât azi — când se vinde un ou cu

14—20 fileri, iar un bou cu o avere întreagă — nu putem vorbi decât despre sărăcia bietei funcționării, ce trăiește din *vechea* ei leafă, deși totul s'a scumpit în jurul ei, cu sute și chiar *mii* de procente”.

Sunt săraci oamenii noștri dela sate?

Să răspundă la întrebarea aceasta băncile noastre, cari în vremea din urmă au încassat sume uimitoare, pentru datorii, ce se regulau mai nainte, cu mult năcaz, abia cu țirăita! Și să o spună prăvăliile noastre, unde femeile dela sate, cumpără azi atâtea nimicuri, cu bani scumpi!

Atunci?

Atunci, domnule Dr. Vecerdea, eu cred, că dacă badea Niculae își vinde toți articlii cu preț înzecit, ar putea să jertfească și zece coroane măcar, pentru „o gazetă cu chipuri”, din care va câștiga mai mult, decât dacă îi va asvârli — cu mână largă — pentru rachiul otrăvitor.

Publicistica noastră a avut destui oameni de inimă, dar n'a avut până acum oameni, cari se *impună* publicațiilor, cetitorilor. Și noi avem lipsă — mai ales acum — de astfel de oameni.

A spus Hașdău — o vorbă înțeleaptă și *aceasta* mă călăuzește și acum, când aștern aceste rânduri pe hârtie: „*Popoarelor, ca și copiilor, trebuie să le faci bine, cu de-a sila*”.

Această vorbă cuminte ar trebui să ne călăuzească și pe noi, puținii mînuitori ai cordeiului, ce am mai rămas.

E vremea să se înțeleagă și la noi rolul deosebit de important al slovei tipărite.

Și, cum masele se mișcă cu greu, să le deșteptăm *noi* din letargie.

Valoarea morală.

Despre clasa cea mai numeroasă a unui popor, țărănime, nu se vorbește totdeauna cu justete și respectul cuvenit. Se uită că energia, sănătatea unui neam o reprezintă țărănii, acei cari conservează tradițiile, legea, cari nu-și pleacă conștiințele în fața curentelor abătute de spiritul timpului, și desigur au dreptate acei cugetători cari fixează rolul intelectualului în solicitudinea față de progresul celor mulți, din mijlocul cărora se ridică el, ori s'au ridicat tăl, bunicul.

Sunt însă și cugetători de seamă cari vorbesc cu dispreț de această clasă, pătura puternică pe care se ridică întreg edificiul social până la capetele încoronate, contestându-i *valoarea morală*. Concepția acestor cugetători despre valoarea morală este o concepție sectară, pretențioasă, prinsă în formule cari pot constitui apanajul orgolios al pretinsului intelectualizat, care și-a înăbușit glasurile sufletului, a avut grije „desapprir toute sentimentalité”, să înlăture sentimentalismul.

Am citit cu ură „Țărănii” lui Balsac, „Les paysans”, unde se fac portretele cele mai decolorate ale țărânimii, pe care le-am găsit în vre-o carte, se aleg tipurile grosolane, conștiințele gata de transacții, firi astute, răsbunătoare,

suspicioase. „Rar țaran cinstit”, el aproape totdeauna este sălbatec, „sauvage”, însufletit de uri „qui sont un élément de l'existence en province, et dont la durée, la persistance, les trames étonneraient les diplomates, habitués a ne s'étonner de rien...”, da, uri de acele pe cari le nutrește sufletul imensei țărânimii din provincă, uri cari deconcertează pe cei mai calmi dintre diplomați.

Cine cunoaște școala tradiționalismului francez, al cărei inițiator este Balsac, nu se miră de o teză ca aceasta. Antemergătorul lui Paul Bourget a declarat doar că cea mai mare crimă care a săvârșit-o Franța a fost iscarea revoluției din 79 care a șters adevărata ierarhie a valorilor sociale, și locul aristocrației conducătoare l-a luat „poporul”, imponderabilul, cei mulți cari n'au în mână aparatele orientării sigure în viitor, nu pot îmbrățișa toate elementele situației pentru a ocoli drumurile ce duc în prăpastie.

Este de sine înțeles că celce pleda cu ardore pentru reintroducerea monarhismului, celebrul desinator de caractere, scriitorul—pictor al moravurilor și obiectelor contemporane, voia prin scrierile sale literare să-și documenteze atitudinea politică, deci să dovediască incapacitatea țărânimii, în general a claselor de jos în formație, ca să se îngrijiască de destinele unei țări.

Că tradiționalismul are și temelii tari e mai presus de orice îndoială, că are greșeli mari o dovedește războiul de astăzi care-l desaproabă. Interesează însă nedreptatea ce-a făcut-o Balsac când a zugrăvit cu atâta patimă caracterele țărânimii.

Și Balsac nu este singular.

Concepția pe care o profesează o sumă de cugetători pretinde că adevărata valoare morală este cultură, iar cultura n'o are decât intelectualul ce s'a înstăpănit pe un vast câmp de cunoștințe, ce e versat în cât mai multe domenii de cugetare, ce cunoaște tainele limbilor europene, de seamă, matematicilor, artelor literaturii mondiale, știe etnografie și geografie... Cel străin de cunoștinți ca aceste nu poate fi moral, cult, ci e „sauvage”.

Dar o noțiune ca aceasta a moralității e inacceptabilă, brutală, falsă.

Nu sunt nenumărate exemplele că minți sclipitoare, suflete lustruite cu toate curentele culturii și codurile manierelor, zișii „intelectuali” sunt cei cari succumbă repede influinței streine, nu opun rezistență curentelor altor culturi, pierzându-și genuitatea însușirilor naționale? Nu în pretinsa aristocrație se găsec sufletele gata de transacții cu interesele streine? Și nu țărânimia conservează puritatea caracterelor fundamentale ale rasei, rezistă încercării de a altera facultățile moștenite ale sufletului național?

Să le deșteptăm „cu de-a sila”, cum a zis Hașdeu.

Pe pagina primă a „Revistei Economice”, figurează vr'o o sută douăzeci bănci. O cifră foarte respectabilă!

Ei bine; băncile aceste — una cu alta — ar putea abona câte o sută de exemplare, din viitoarea revistă literară.

Ar ieși o sumă fabuloasă de abonați!

Să zicem dar: numai câte cincizeci de exemplare.

Și atunci atingem cifra de 5000 (cinci mii) exemplare — ca să nu calculăm prea optimist, și să zicem șase.

Un record ne mai atins până acum în presa noastră literară!

Cinci mii de exemplare — lunar zece mii — s'ar reslăți, în sinul poporului nostru, prin mijlocirea băncilor.

E un câștig urias, pentru toți cei ce înțeleg însemnătatea tiparului, mai ales când e vorba de un popor ca al nostru, ce n'a prea avut prilej a se hrăni prea mult, cu produse de acest soi.

Și, — ce e mai nostim — băncile nu ar pierde — nimic, îndeplinind această operă de propagandă culturală (cred că nu se știau de așa ceva!) și de resuscitare a literaturii noastre, ce moare:

Cele cincizeci de exemplare (nu ne legăm de cifră, căci unele bănci pot desface: o sută cincizeci; altele poate numai douăzeci!) institutul de credit respectiv le va pune la dispoziția casierului. Și când badea Niculae își va reguța acceptul, i se va calcula mai mult cu 20 fileri, și pe urmă casierul îi va spune: „Gazeta asta cu chipuri ți-o dăm noi. Să o cetești acasă!”

Se va întâmpla adesea, ca badea Niculae să nu știe ceti. Dar se va uita măcar la „chipuri” și acasă va pune pe nepotul cel mititel, să i-o cetească, literă de literă...

Pe urmă va împătura-o frumos și va păstra-o, ca pe un lucru, ce l'a primit „în cinst”, dela domni dela bancă, ce îl tratau până acum, mai mult cu provocări de plată, scadente în opt zile dela primire...

Eu cred, că toate aceste sunt realizabile.

Sunt curios, ce crede d. Dr. Vcerdea, după aceste deslușiri!

Petronius.

Este moral, cinstit, cult, țăranul care știe să lucreze iscusit țarina, arând-o bine cu plugul, pieptănând-o bine cu grapa, țăranul care-și cunoaște drepturile sale legitime pe ograda sa, în statul sătesc etc., validându-le de câte ori se cuvine; care știe să descifreze un articol de gazetă, și sufletul îi freamătă în fața frumuseților naturii. Este moral, cinstit, cult industriașul care știe să prefacă materia primă, valorificând-o; comerciantul care provoacă urcarea prețului produselor de mânie agriculturii și industriașului îmbogățindu-i pe amândoi și pe sine. E moral, cult, cinstit orice funcționar, avocat, medic, preot, politician care îndeplinește o misiune ce satisface într'adevăr necesități naționale, întărește pătura de jos care este temelie edificiului social din care face el parte, intereselor căreia trebuie să se devoteze, căci înălțând-o pe ea, câștigându-i prestigiu, se înalță pe sine însuși, își câștigă și sieși glorie, prestigiu.

Valoarea morală are deci noțiuni variate. După împrejurări, clase sociale, drepturi legitime și n'o monopolizează enciclopediștii, mai puțin ei, nu.

Cred că într'un foileton de Lumea încap și contemplații ca aceste, mai ales astăzi când războiul este purtat de energia celor mulți, a acelor „sauvages”.

I. Clopotel.

Centrala institutelor financiare.

Arad, 9 Noemvrie.

Noul proiect al guvernului referitor la înființarea Centralei institutelor financiare, a fost trimis și Solidarității noastre pentru ca să-l studieze și să-și revizuiască hotărârea ei anterioară, care s'a luat în ședința dela 31 Martie a. c. În scopul revizuirii hotărârii acesteia, Solidaritatea și-a ținut ședința ordinată aci în Arad la 6 l. c. în localitățile institutului de credit și economii Victoria, sub președinția v.-preșidentului Solidarității d. Sava Raicu, fiind prezenți dd. Ion I. Lapedatu secretar, Dominic Rațiu directorul fil. Albiniei din Lugoj și d. Constantin Pop redactorul Revistei Economice.

Hotărârile Solidarității le vom publica mai târziu.

După cum știut este Solidaritatea ca însoțirea băncilor românești a fost prima instituție în patria noastră, care încă înainte de 16 ani s'a înființat și a introdus controlul obligator la băncile românești.

Este bine că proiectul guvernului a găsit băncile noastre organizate în privința acestora și mai mult pregătite decât celelalte bănci din patrie cari n'au primit controlul obligator, decât numai cel facultativ.

Ca cetitorii ziarului nostru să fie pe deplin orientați în această chestiune de importanță capitală pentru viața institutelor economice, financiare, ținem de bine a începe cu publicarea părților mai esențiale din proiectul guvernului, așa cum le găsim traduse de Rev. Econ., organul oficial al Solidarității:

Iată în rezumat dispozițiile mai însemnate ale proiectului:

Firma centralei, conform §-lui 2 din statute, se va înregistra pe lângă limba maghiară, în care firma este: „Pénzintézetű Központ”, încă și în limbile croata, germană și franceză.

Sediul Centralei este Budapesta; se vor putea însă iniția ori unde pe teritoriul țării coroanei ungare sucursale și reprezentanțe (agenții), a cărora firmă însă nu va trebui înregistrată separat.

În loc de sucursale sau agenții se pot încredința din partea direcțiunii cu agendele Centralei și singuratici membri ai acesteia (§. 4).

Scopul și sfera de activitate a Centralei le precizează §. 5 cum urmează:

Scopul Centralei institutelor financiare este promovarea intereselor comune ale institutelor de bani în ființă pe teritoriul țării coroanei ungare și prin aceasta promovarea intereselor economiei naționale. Spre scopul acesta:

1. Centrala poate acorda membrilor ei credit în vremuri excepționale și între împrejurări speciale, când satisfacerea trebuințelor lor de credit din izvoarele de credit obicinuie întâmpină greutate.

2. Conclucra în caz de lipsă la așezarea pe baze sănătoase a institutelor de bani, eventual la fuziunea ori lichidarea lor; în astfel de cazuri Centrala poate funcționa ca lichidator sau în o altă calitate analogă.

3. În interesul dezvoltării sănătoase a pieței de bani Centrala va conclucra, după posibilitate, la uniformizare administrației și conducerii institutelor de bani.

4. Va urmări neîntrerupt cu atențiune administrația și conducerea afacerilor institutelor de bani și va prelucra, grupate în mod corăspunzător, datele câștigate pe calea aceasta.

5. Când va fi câștigat experiențe suficiente, pe baza datelor amintite în punctele precedente, Centrala va avea să lucreze într'acolo ca la institutele revizuite, în conformitate cu §. 7, să se valideze principii corespunzătoare naturii afacerilor lor și cerințelor economiei naționale.

În sensul §-lui 6 Centrala va putea acorda în cadrul §-lui 5, punct 1 și 2 împrumuturi pe cambii și obligațiuni, pe imobiliile, pe pretensiuni

și drepturi întabulate, pe efecte, mărfuri, produse brute și alte valori. Particularilor Centralei nu le încuviințează împrumuturi, decât numai excepțional, în cazurile prevăzute în §. 5 punct 2. Asemenea nu întemeiază și nu finanțează întreprinderi industriale, după cum nu se ocupă cu cumpărări de imobile, cu parcelări, colonizări și afaceri de arândare, decât numai pentru trebuințele ei proprii și numai în mod trecător pentru ajungerea scopului amintit în §. 5 punct 2. Pentru astfel de cumpărări și parcelări de imobiliile Centrala poate cere, în caz de necesitate, concursul singuraticilor săi membri sau să intre în legătură mai strânsă cu banca altruistă, între ai căreia membri se poate și înscrie.

Când capitalurile Centralei nu sunt angajate ori sunt angajate numai în parte pentru scopurile prevăzute în §. 5, punctele 1 și 2, atunci ea acordă credite institutelor financiare numai în măsură limitată și numai în interesul continuității afacerilor lor; dealtcum însă își plasează capitalurile numai în cambii bune din Austria și din străinătate sau în cambii bune din Austria de ministrul de finanțe, dar fără a face concurență institutelor financiare indigene.

Centrala este îndreptățită a primi surplusurile mebrilor ei spre fructificare în cont-curent. Cu primirea de depozite spre fructificare însă nu se ocupă și libele de depozit nu liberează.

O cvotă anumită a părților fundamentale plătite, fixată de ministrul de finanțe, Centrala o poate întrebuița pentru cumpărări de efecte de stat și particulare.

Centrala poate funcționa ca loc de domiciliare pentru cambiiile membrilor ei și se poate angaja, la cerere, la încassarea cambiiilor și a altor pretensiuni a acestora, la efectuarea de plăți etc.

În conformitate cu §. 7 Centrala servește membrilor ei cu informații în chestiuni de specialitate și întemeiază un birou de informațiune.

La membrii, a cărora capitaluri proprii (capital social și rezervele adevărate) nu depășește suma de cor. 20 mil., Centrala este îndreptățită a efectui din timp în timp revizii. Cheltuielile reviziei privesc pe Centrala, cu excepția cazului, când revizia a fost cerută de însuși membrul din chestiune.

Revizia are să se restrângă la constatarea faptelor și cel ce efectuează revizia nu este îndreptățit a da îndrumări institutului revizuit. Revizia se va face de experți, delegați de direcțiune, dintre revizorii permanenți sau funcționarii superiori ai Centralei. Rapoartele revizorilor se pot prezenta exclusiv numai preșidentului, directorului executiv și funcționarilor superiori chemați ai Centralei. Ele nu pot fi prezentate nici chiar direcțiunii Centralei.

Directorul executiv al Centralei va comunica eventualele observări ale revizorului direcțiunii institutului, cerând lămuririle de lipsă. Numai dacă în modul acesta nu-se poate ajunge la rezultat va putea raporta directorul executiv direcțiunii Centralei, care va provoca institutul să se declare. Dacă nici în modul acesta nu se poate ajunge la un rezultat satisfăcător direcțiunea Centralei poate ordona, ca ibiecțiunile sale, comunicate textual institutului, să se prezinte proximei adunări generale a institutului sau eventual să fie convocată într'un termin preclusiv, adunarea generală.

Publicațiile Centralei se fac în foaia oficioasă (§. 9).

Membri ai Centralei pot: 1. institutele financiare întemeiate pe acții; 2. cu învoirea ministrului de finanțe cassele de păstrare comunale și orașenești; 3. cooperativele, cari se ocupă cu afaceri de bancă; 4. institutele de bani, întemeiate pe legi speciale și 5. erariul r. u. (§. 10).

Părțile fundamentale sunt de două categorii „A” și „B”. Membrii însirați în §. 10 punct 1—4 primesc părți fundamentale de categoria „A”, iar erariul de categoria „B”. Suma celor dintâi nu este limitată nici în jos nici în sus. Suma categoriei „B” este fixată cu cor. 100,000,000, pe care o ia asupra sa erariul (§. 12.)

Valoarea nominală a ambelor categorii de părți fundamentale este de câte cor. 4000 (§. 13).

În sensul §. 14 institutele de bani cu capital propriu până la cor. 250,000 subscriu o parte fundamentală. Cele cu capital mai mare sub-

scriu după fiecare alte cor. 250,000 capital, câte o nouă parte fundamentală (§. 14).

Valoarea nominală a părților fundamentale de categoria „A” se plătește în timp de 10 ani fără interese (§. 15).

Erariul r. u. plătește suma de c. 100,000,000 cu care participă la această fondare — deodată.

Organele Centralei sunt, conform §-lui 22: 1. adunarea generală; 2. direcțiunea; 3. directorul executiv; 4. comitetul și 5. comitetul de supraveghere.

Direcțiunea se compune din 1. un prezident, numit de Majestatea Sa regele, și fără a căruia aprobare hotărârile direcțiunii nu se pot executa; 2 din 16 membrii aleși, cari se impart în 4 grupe, și anume se aleg:

trei membri dintre candidații institutelor cu capital propriu de peste cor. 50 milioane (curia primă);

doi membri dintre candidații institutelor cu capital propriu de peste cor. 20 mil. — cor. 50 mil. (curia a doua);

șapte membri dintre candidații institutelor cu capital până la cor. 20 milioane (curia a treia);

patru membri în fine se aleg dintre candidații ministrului de finanțe.

Membri ai direcțiunii mai sunt: câte un delegat ai ministrilor de finanțe, de comerț, al agriculturii și al Banului Croației.

Delegatul ministrului de finanțe are drept de veto, față de toate hotărârile și actele direcțiunii. Protestul suspendă executarea hotărârii. Dacă însă în timp de 15 zile nu sosește deciziunea ministrului, hotărârea direcțiunii se poate executa (§§. 37—40.)

Pe directorul executiv îl numește direcțiunea; numirea trebuie însă aprobată și de ministrul de finanțe (§. 45.)

Comitetul (választmány) se compune din 60 de membri, cari se impart în 3 grupe și se aleg: 10 membrii dintre candidații curiei prime; 10 dintre candidații curiei II și 40 dintre candidații curiei III (§. 46.)

Comitetul de supraveghere se compune din 9 membri, dintre cari se aleg doi dintre candidații institutelor din curia I, unul dintre candidații institutelor din curia II, patru dintre candidații curiei III și doi dintre candidații ministrului de finanțe (§. 50.)

Distribuirea profitului net se face, conform §-lui 56 precum urmează:

1. 10% fondului de rezervă pentru pierderi; după 10 ani dotarea acestui fond încetează;

2. 10% fondului de rezervă ordinar; după ce încetează dotarea fondului de rezervă pentru pierderi, acest fond se dotează cu 20%;

3. 3% fondului de pensiuine;

4. din rest se plătește mai întâi asupra părților fundamentale din categoria „A”, o dividendă de 6%, iar asupra celor din categoria „B”, ale erarului — 4%.

5. suma, ce rămâne se folosește pentru tantieme.

6. jumătatea restului, ce rămâne după toate acestea intră în fondul de rezervă general; cu cealaltă jumătate se întregeste dividendă părților fundamentale de categoria „B” la 6%; eventualul rest se adaugă iarăș la fondul de rezervă general (§. 56).

Afară de capitalul de cor. 100,000,000 vârsat pentru părțile fundamentale de categoria „B” erariul r. u. mai pune la dispoziția Centralei, în bani gata, suma de cor. 25 milioane, pentru formarea unui fond de rezervă pentru pierderi.

Din acest fond vor fi a se ajuta membri ajunși în strâmtoare fie în urma evenimentelor de războiu, fie în urma stărilor economice nefavorabile, provocate de războiu; se vor ajuta mai departe acei membri, a căroră ajutorare este motivată din interes public (§. 57).

Paragrafii 58—63 conțin dispoziții privitoare la fondul de rezervă general, la cel de pensiuine privitor la tantieme, disolvare și licvidare.

Situația politică în România.

Consfăturile dela d. I. Brătianu. — Când se va remania guvernul român? — Desmintirea demisiunii ministrului Al. Radovici.

După cum am anunțat, eri, Joi, au început acasă la d. Brătianu conferințele d-sale cu membrii majorităților parlamentare.

Au fost convocați pentru Joi parlamentarii din județele: *Argeș, Brăila, Buzău, Bacău și Botoșani.*

D. I. Brătianu a făcut un expozeu scurt al situației externe. Relevând apoi agitațiunile pornite prin diferite ligi pentru intrarea în acțiune, d-sa a condamnat politica preconizată și condusă de d. N. Filipescu.

D. Brătianu a arătat că în anumite împrejurări destăinuirii categorice făcute de d. Filipescu streinilor, nu numai au împiedecat acțiunea guvernului român, dar în anumite împrejurări au pus în primejdie cele mai mari interese ale statului. Vorbind de asocierea grupării dlui Take Ionescu la acțiunea dlui Filipescu, șeful guvernului român a spus că această grupare are o situație de așa natură lipsită de importanță, încât astăzi trebuie să se agate de orice altă fracțiune numai spre a da impresia că mai există.

D. Brătianu a declarat că toate agitațiile zise pentru intrarea în acțiune au un singur scop: puterea. În ce privește acuzațiile aduse guvernului pentru politica sa în chestia externă, spune că această politică n'a fost sovăelnică, ci absolut *conștientă*. Interesele României față de situația generală reclamă ca guvernul să nu se dea nici de o parte nici de alta a beligeranților.

D. Brătianu a sfătuit pe membrii majorității să acorde guvernului sprijinul întreg și să fie convinși că *guvernul va ști să-și facă datoria susținând interesele țării.*

Au răspuns câțiva parlamentari, *asigurând pe d. Brătianu de concursul lor.*

Conferința a durat până la ora 1 d. a.

Asemenea întrevederi șeful guvernului va continua să aibă zilnic, convocând reprezentanții liberali a câte 5 județe, în ordinea alfabetică.

Vineri dimineată a avut loc acasă la d. Ion Brătianu președintele consiliului de miniștri, o consfătuire a parlamentarilor.

La această consfătuire au luat parte dnii Burghilea (*Dorohoi*), M. Orleanu (*Covurlui*), G. Meitani (*Dâmbovița*), N. Romanescu (*Dolj*), Z. Filotti (*Covurlui*), Luca Oancea (*Constanța*), I. Mitescu (*Dolj*).

D. Ion Brătianu președintele consiliului a făcut o expunere a situației arătând și cauzele cari au determinat guvernul să nu facă altă politică decât aceea pe care urmează.

Regrezenții celor cinci județe, în numele parlamentarilor liberali ai acelor județe și-au exprimat *deplina încredere și aprobarea unanimă și fără nici o rezervă în politica urmată până acum și cea pe care guvernul va crede că se necesitează să o urmeze în viitor.*

Cu această ocaziune reprezentanții parlamentarilor liberali, au exprimat față de șeful partidului liberal, afecțiunea și devotamentul nemărginit a tuturor parlamentarilor liberali din județele ce se prezintă.

Citim în „*Dreptatea*” din București:

„Svonurile de remanierea guvernului căpătașă în ultimele zile confirmări semifioioase.

Constatăm că chestiunea remanierei ministeriale *a dispărut dela ordinea zilei.* Suntem totuși în măsură să comunicăm că d. Ion Brătianu e încă preocupat de examinarea situației partidului său, pentru eventualitatea unei reînnoiri de miniștri.

Remanierea încă nu s'a hotărât în chip oficial și efectiv.

Președintele consiliului așteaptă desfășurarea evenimentelor în Balcani, pentru că *de direcția și rezultatul acestora atârnă hotărâri supreme pentru noi.*

Dacă aliații renunță la ideia debarcării trupelor în Balcani, remanierea ministerială poate lua proporția unei schimbări radicale de regim. Dacă, împrejurările continuă să fie aceleași, d. Brătianu își va putea reînnoi colaboratorii, con-

tinuând atitudinea de privighere pe care a avut-o până acum.

Putem afirma prin urmare că remanierea ministerială e în afară de combinațiile launtrice: ea e în legătură cu anume fapte ce se vor produce în Balcani și concluziile decisive pentru atitudinea României”.

D. Al. Radovici, ministrul industriei și comerțului, care a părăsit sanatorul, publică o scrisoare prin ziare, desmintind formal știrea că ar fi demisionat și anunță că începând de săptămâna viitoare își va relua ocupațiile la minister.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 6 Noemvrie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: La sud-vest dela Wisnicocky, dușmanul a dat un vehement asalt contra liniei noastre de război dela Stripa. Atacurile dușmane s'au zădărnicit în focurile noastre, suferind pierderi grave. În sfârșit rușii s'au retras pe toată linia dela Burkanov și spre ost dela Breniava. În luptele din jurul Sinie-kovței am făcut prizonieri 50 ofițeri și 6 mii soldați. La cursul de jos al Stripei, înaintările noastre continuă.

Pe frontul italian: Pe linia sud-vestică, liniștea s'a menținut și-n ziua de ieri. Aceasta liniște a fost cauzată de sigur de comunicatul oficial al cartierului general rus despre desavantajile timpului neprielnic. Am respins atacurile dușmane adresate în mai multe puncte. Pe sectoarele San-Martino luptele continuă.

Pe frontul sud-estic: Trupele austro-ungare de pe frontul muntenegrin au ocupat eri cu asalt Iline-Bodo spre ost dela Trebinje, ocupând astfel linia principală muntenegrină. Eri am respins dușmanul la Klobucrom. Trupele austro-ungare ale armatei generalului Kövess au ocupat valea Klistra spre sud dela Azilje. Alte trupe au respins dușmanul peste Jelita spre sud-ost dela Cațac. Kraljevo e ocupat de trupe germane. Spre sud-ost, trupe germane și austro-ungare au trecut peste Morava. Armata generalului Gallwitz s'aproapie de valea apropiată de Krusevat.

Cel mai de frunte punct strategic sârb orașul Niș este în stăpânirea Bugarilor. Bulgarii au ocupat și platourile nordice dela Sokobanja și Sukoro. În toate părțile cad prizonieri mulți soldați sârbi desertori.

Berlin, 6 Noemvrie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Spre nord dela Masiges am respins către ost Francezii înaintați. Afară de canonade violente, ziua a trecut fără evenimente de importanță.

Pe frontul oriental: Incercările de înaintare ale Rușilor lângă Dünaburg, au rămas tot așa fără rezultat ca și cele din zilele precedente.

În armata principelui Leopold de Bavaria situația e neschimbată.

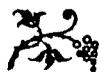
Armata generalului Linsingen a ocupat pozițiile dușmane spre nord-ost dela Buta. La Sieminkovte e liniște. Am respins dușmanul în pozițiile ostice de lângă Stripa. În luptele din urmă Rușii au pierdut 50 ofițeri și 6 mii soldați.

Pe frontul Balcan: În valea Morava, la sud-ost de Cațac luptele continuă. Am ocupat Kraljevoul. De aici spre ost alungăm dușmanul. Am ajuns la Istubal. Am trecut peste sectoarele Zupanjevatoa. În valea Moravei înaintăm peste Obrez și Sikirița. În cursul nopții, trupele noastre au ocupat Varvarinul. Am făcut prizonieri mai mult de 3 mii Sârbi. La Kirvivirna, trupe germane și bulgare s'au aliat.

Armata generalului Bojadjeff a respins dușmanul la Lukovo și Soko-Banja, a făcut prizonieri 500 Sârbi și a luat 6 tunuri. După lupte de trei zile, învingând rezistența energetică a Sârbilor, au ocupat Nișul. În luptele din fața orașului, Bulgarii au făcut prizonieri 350 Sârbi și au luat 2 tunuri.

Budapesta, 7 Noemvrie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: La sud-ost de Wisnicozky lângă Stripa și nord-ost de Budnat trupele noastre au respins vehement atacuri dușmane repetate de mai multe ori

cele patru zile din urmă. La nord-est nici un eveniment mai important.

Pe frontul italian: Situația e neschimbată. Incercările dușmane de a sparge linia noastră la San Martino, Rakaz și Lassinka sunt zadarnice.

Pe frontul sud-estic: Incercările munteneștilor de a recupera pozițiile luate zilele din urmă, sau zădărnice. Trupele austro-ungare înaintate în valea Moravei atacă platourile nordice dela Ivanjita. Spre sud-est dela Čačac am respins dușmanul peste Glogovački-Vrb. La ocuparea Kraljevoului Germanii au luat 130 mitraliere sârbești. Trupele austro-ungare cari luptă la sud-est de Gruza au făcut eri 50 prizonieri Sârbi. Armata generalului Gallwitz a atins valea vestică a Moravei spre nord de Krusevaț.

Berlin, 7 Noembrie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Evenimente importante nu sunt.

Pe frontul oriental: În fața Dünaburgului spre sud-vest de Riga, am respins mai multe atacuri dușmane. La Illuxt, între lacurile Swenten și Ilzen, atacurile dușmane sau zădărnice. Noaptea de 5 spre 6 Noembrie, Rușii au pătruns în pozițiile noastre. Eri i-am respins. În armata principelui Leopold de Bavaria situația e neschimbată.

Armata generalului Linsingen la un atac dușman respins spre nord-vest dela Cartorisk a făcut prizonieri 80 Ruși și a luat o mitralieră.

Pe frontul balcanic: Trupele austro-ungare au respins dușmanul de pe litoralul Gracina (12 km. de Ivanjita spre nord-est) și înaintează în valea vestică a Moravei peste Slatina. De ambele părți ale Kraljevoului am forțat trecerea râului. Trupele brandenburgiene, cari au ocupat Kraljevoul după violente lupte de stradă, au făcut prizonieri 480 soldați și au luat 130 tunuri. Trupele noastre sunt în fața Krusevațului. Armata generalului Gallwitz a făcut prizonieri mai mult de 3 mii Sârbi, a luat un tun englez, multe furgoane cu muniții de război, trenuri cu muniții și alt material de război.

Budapesta, 8 Noembrie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: Am respins atacuri rusești la Sapanovna lângă Ikva, la isvorul Kormin și spre vest dela Tartorisk. Alte evenimente nu sunt.

Pe frontul sud-estic: Diviziile austro-ungare cari înaintează de ambele părți în valea Moravei, au respins dușmanul din pozițiile nordice ale platoului Ivanjita. Trupele germane ale generalului Kövess luptă pe platourile sudice ale Kraljevoului. La Trstenik trupele noastre au forțat prin lupte trecerea valurilor umflute ale Moravei. Orașul Krusevaț și platourile situate la partea estică a orașului sunt ocupate de generalul Gallwitz. Trupele bulgare cari înaintează victorioase au atins drumurile ce duc spre Leskovăț.

Berlin, 8 Noembrie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: În Vogese la nord-est de Celles trupele noastre au ocupat un teren subminat.

Aici s'au dat violente lupte apropiate cu granate de mână și bombe. Pe Hilsenfirst am răpit un tranșeu dușman. Locotenentul Immelman a împușcat eri spre vest dela Douai al șaselea aeroplan dușman, un biplan englez Bristol, provăzut cu trei mitraliere.

Pe frontul oriental: Către sud și sud-est dela Riga, la vest de Jacobstadt pe ambele părți ale drumului de fier Mitau-Jacobstadt și în fața Dünaburgului, Rușii dezvoltă atacuri considerabile în urma unor violente preparative de artilerie. Atacurile lor au fost zădărnice cauzându-le pierderi considerabile.

În armata principelui Leopold de Bavaria nu s'au dat evenimente de importanță.

La nord-vest dela Tartorisk, atacurile rusești date contra armatei generalului Linsingen au rămas fără rezultat. Am făcut prizonieri 3 ofițeri și 274 soldați.

Pe frontul din Balcani: Trupe austro-ungare au ajuns Ivanjita și Vijenaj situat la 6 km. spre nord-est (896 m.). Trupele germane atacă platourile sudice dela Kraljevo. Între Kraljevo și Krusevaț, în cinci puncte am trecut Morava. Krusevațul l-am ocupat încă în noaptea de 6 spre 7 Noembrie. Am făcut prizonieri 3 mii Sârbi și în spitale am găsit 1500 răniți. După constatările de până acum, prada de război este: 10 tunuri, muniții și material de război, precum și multe muniții de alimentație. În valea sudică a Moravei (Linațika) am trecut peste Praskovțe.

Constantinopol, 8 Noembrie. — Se comunică dela cartierul general turc: Pe frontul dela Dardanele la Anaforta, artileria noastră a dat focuri supra unui torpilor și a unui vapor de transport împodmolate la

Kemikli Cimanna. Vapoarele au fost nimerite de tunurile noastre. Vasul de transport s'a depărtat cu grabă. La 3 Noembrie un aeroplan dușman a fost distrus în focurile artileriei noastre. Aproape de Kücsük Kemikli aparatul s'a rostogolit în mare unde a fost ruinat și mai mult de focurile noastre de artilerie. Resturile aeroplanului au fost târâte la mal în apropiere de baracele spitalelor. În acest sector au dezvoltat focuri de artilerie trei încrucișătoare și un cuirasat și astădată însă fără rezultat. La Arburnu se dau lupte violente de focuri, în aripa stângă foarte vehemente lupte de bombe. În centrul dela Sedil Bahr, în urma unor canoade violente, dușmanul a dat un atac cu granate de mână contra pozițiilor noastre. Le-am nimicit toate atacurile. Focurile de artilerie se continuă. În cursul celor 29 ore din urmă, dușmanul a împușcat 1300 granate în contra pozițiilor noastre din aripa stângă, fără nici un rezultat însă. Pe celelalte fronturi nu s'au dat evenimente mai importante.

Griza ministerială în Grecia.

Arad, 9 Noembrie 1915.

Lupta dintre regele Constantin, care pare a fi ferm decis să nu se aventureze într'un războiu, și Venizelos, care sprijinit de majoritate absolută în cameră cu orice preț încearcă să mână țara în război împotriva Bulgariei și a puterilor centrale, a luat o fază acută în săptămâna trecută. În ședința din 4 Noembrie a camerei grecești discutându-se unele proiecte militare ale guvernului — s'a produs un incident între ministrul de război Iankița și majoritatea camerei, compusă din partizanii lui Venizelos. Într'un discurs violent Venizelos a declarat că nu poate sprijini guvernul, care face o politică împotriva intereselor țării. Primul ministru Zaimis a cerut încredere camerei, dar a rămas în minoritate cu 114 voturi contra 147. Zaimis a tras din aceasta consecințele și a prezentat regelui dimisia cabinetului său. Regele a primit dimisia, iar camera a fost amânată până la constituirea noului guvern. Căderea cabinetului Zaimis a produs în presa împătritei înțelegeri vibrațiuni de speranțe că va ajunge acum la cârmă iarăș Venizelos.

Regele Constantin consultându-se însă cu șefii partidelor l-a însărcinat cu formarea noului cabinet pe Skuludis, un bărbat afară de partide. Foștii membri ai cabinetului Zaimis își mențin portofoliile în noul cabinet. După știrile mai recente camera grecească a fost disolvată și astfel ieșirea Greciei din neutralitate deocamdată e amânată.

Discursul dlui Venizelos.

Rotterdam. — Despre ședința critică a camerei grecești, ziarul londonez „Morning Post” publică următoarele amănunte:

La ordinea zilei era pus proiectul despre urcarea soldelor ofițerilor pe durata mobilizării sau a războiului. Între ministrul de război, Iankița și deputați din diferite partide a avut loc o discuție agitată în jurul proiectului. Ministrul Iankița motivând proiectul, un deputat venizelist a făcut o întrerupere neparlamentară, ceea ce a provocat mare șgomot pe băncile guvernamentalilor. Președintele l'a admoniat pe deputat, care își ceru imediat scuzele. În șgomotul ce domnea, ministrul Iankița nu auzise cuvintele de scuză și agitat își luă actele și ieși din sală strigând către venizeliști:

Pentru mine nu e loc acii!

După el părăsiră și ceilalți miniștri sala de debateri, iar președintele suspendă ședința.

Guvernul ținu un consiliu asupra incidentului. După o pauză de jumătate de oră, ședința a fost redeschisă.

Venizelos, cerând cuvânt, a pretins ca ministrul de război să-și ceară scuzele dela cameră, deoarece părăsind sala a arătat dispreț față de corpul legislativ.

Într'o atmosferă agitată primul ministru Zaimis făcu semn președintelui că dorește să vorbească. Primul ministru ceti în fața camerei hotărârea consiliului de miniștri, că ministrul de război nu are să-și ceară scuzele dela cameră, neexistând nici un motiv, ci guvernul cere vot de încredere camerei.

Venizelos cerând cuvânt răspunde că majoritatea nu-i poate vota încredere guvernului din cauza politicii lui externe. Regretă cu adâncă durere, că

Grecia trebuie să privească cu mâinile în sân la zdrobirea Serbiei de către Bulgaria, care e un vechiu dușman al Greciei și care mai târziu se va arunca și asupra ei.

La aceste cuvinte, un deputat îl întrerupe pe Venizelos, întrebându-l dacă regele Greciei vrea să ducă la peire națiunea greacă.

Venizelos îi răspunde, declarând că nu dorește să amestece în discuție persoana regelui, deoarece coroana nu poartă răspundere într'un stat constituțional. Responsabilitatea față de parlament o poartă guvernul. Dacă cei dela cârmă doresc să introducă cârmuirea absolutistă, să o spună aceasta deschis și să ia conform măsuri pe față. Sunt convins — a spus fostul primministru — că se vor găsi în față cu întreagă țara.

Regele poate avea altă părere decât ministrul responsabil când gândește că politica guvernului nu congruiază cu voința poporului. Dar în urma rezultatului alegerilor din urmă, regele nu mai are dreptul să se opună voinței poporului având o altă părere. Aceasta nu e o chestie de drept constituțional. „Știm bine că regele e un bun conducător de oaste, dar nu are destulă experiență politică”. Am sprijinit proiectele actualului ministru, deși Coroană prin procedura sa a redus la un punct mort activitatea camerei, dar nu vom lăsa, ca să se ordone noui alegeri, deoarece aceasta e inadmisibil. În loc ca să se ordone alegeri noi ar fi mai bine, ca constituția să fie suspendată până la sfârșitul războiului, pentru ca să se știe cine poartă răspunderea.

Fostul prim-ministru Gunaris observă, că constituția îi dă Coroanei dreptul, ca să aprobe sau să desaprobe politica guvernului, iar refuzarea guvernului de a da ajutor Serbiei e îndreptătită.

Ziarul londonez „Times” află că Venizelos a mai vorbit despre concesiile cari i s'au pus în vedere Greciei. Anglia a promis Greciei Ciprul și împlinirea acestei promisiuni era neatârnată de sfârșitul războiului, dimpotrivă propunerile dușmanilor Angliei sunt legate de biruința lor. Grecia ar fi obținut ieftin, așa zicând fără jertfe o parte din vilajetul Brussa și întreagă Tracia bulgară, iar împătrita înțelegeri ar fi redus Bulgaria la frontierele, pe cari le avea înainte de izbucnirea războiului balcanic. În baza celor din urmă propuneri Grecia ar fi avut să dea ajutor numai cu o mică parte din forțele sale armate. Faptul, că Serbia nu a putut pune în fața Bulgariei o armată de 150.000, conform acordului, nu poate servi ca motiv, ca Grecia să-i refuze ajutorul. Dacă Grecia ar fi declarat imediat război Bulgariei, armata grecească ar sta de mult în fața Sofiei, iar Serbia ar fi fost în situație să reziste trupelor germane și austro-ungare, cari de fapt sunt neînsemnate.

Gunaris îl întrerupe declarând că politica lui Venizelos ar arunca țara în prăpastie.

Theotokis vorbește în acelaș senz, adaugând, că dacă Grecia ar fi intervenit în război flota și armata ei ar fi fost zdrobită.

Venizelos, continuând, spune că corectitatea politicii sale o vor adeveri-o evenimentele viitoare. Dacă Grecia ar fi părăsit neutralitatea, i-ar fi urmat România și Bulgaria și ar fi dobândit azl mari compensațiuni dela tantă în Asia — și aceste numai pentru o jertfă mică. Dacă Grecia ar fi atacat la vreme pe Bulgaria, Serbia ar fi fost în situație să pună Bulgariei în față 150 mii oameni.

Politica noastră — a terminat Venizelos — „aduce folos imperiului german, dar visurile și idealurile poporului grecesc le împinge în mormânt. Voi realizați visurile Bulgarilor și sprijiniți Turcia să recâștige puterea. De ce să nu începem războiul, când mâne nu-l vom putea evita! Rog guvernul să nu piardă acest prilej favorabil, care ni se îmbie deabia odată într'o mie de ani”.

Regele Constantin a aprobat atitudinea ministrului Iankița.

Atena. — Regele Constantin a aprobat atitudinea ce a luat-o ministrul de război în ședința din urmă a camerei și a dat expresiune acestei manifestări numindu-l pe ministrul Iankița adjutant general al său.

Distingerea aceasta a provocat o impresie penibilă în cercurile venizeliste. Ele văd în distingerea fostului ministru de război intenția de a nimici influința conducătorului lor.

După ședința din urmă a camerei grecești — după cum anunță „Agenția Havas” — populația a făcut entuziaste ovații lui Venizelos.

Noul Prim-ministru.

Viena. — Ministrul Greciei la Viena a declarat corespondentului lui „Pester Lloyd” despre noul prim-ministru al Greciei următoarele:

D. Skuludis s'a născut în Chios și a trăit timp mai îndelungat în Constantinopol. El și-a început cariera politică în 1879, când a fost ales deodată cu mine deputat al Syrei. Aparțineam amândoi partidului Trikupis. La alegerile din 1881 am fost realesi în Syra. În 1883 sau 1884 Skuludis a fost numit ministru plenipotențiar la Madrid, iar mai târziu a fost deputatul Thebei. În timpul războiului greco-turc, în 1897 el făcea parte din cabinetul lui Rhallis, în calitate de ministru de externe. În 1913 el a fost delegat din partea Greciei împreună cu Venizelos și Dr. Streit la conferința de pace din Londra. Skuludis s'a retras apoi din viața politică și trăia ca om particular în Atena. El e în etate de 72 ani și e unul dintre cei mai respectați bărbați politici ai Greciei. Skuludis e un bun cunoscător al stărilor din Orient și a stat totdeauna deasupra partidelor”.

Noul guvern — binevoitor înțelegerii.

Atena. — Primul ministru Skuludis a declarat corespondentului lui „Times” că noul guvern intenționează să păstreze o neutralitate foarte binevoitoare față cu antanta.

† Augustin Beleş.

Arad, 9 Noembrie.

A murit un preot. *Preot român* în înțelesul integral al cuvântului. A fost bătrân, în anii din urmă tot bolnăvicios, momentul fatal se aștepta în fiecare zi. Și totuși, în coșmarul acesta, ce ne înăbușe, durere stranie ne săgetează inima, văzând acum de curând atâta comoară de vrednici Români, tineri și bătrâni, secerăți de moartea inamică neamului nostru.

Bătrânul Augustin Beleş, care în vârstă de 72 de ani s'a stins acum Duminecă la orele 5 dimineața, a fost preot ortodox român în comuna Șimand, aproape de Chișineu. Figura lui distinsă, impunătoare, capul frumos cu părul alb, ochii vărsători de perspicacitate și blândețe, a fost creată par'că anume ca tip al preotului român. Și trupul acesta frumos cuprinda un suflet prea nobil. Augustin Beleş lasă în urma sa o parohie model, unde nu mai este cunoscut birul și stola, unde preotul nu mai are prilej de ceartă cu parohienii săi, unde stăpânește veritabilă viață creștinească. Epavă a generației preoților istorici, Augustin Beleş era pătruns de adevărul, că preotul român veritabil este chemat să fie *adevăratul păstor* al turmei sale, la bine și la rău. O viață întreagă el a rămas credincios aspirațiilor naționale ale neamului său și niciodată nu s'a clătinat în credința sa românească. Caracter auster, Augustin Beleş nu se afișa cu vorbă lărmuitoare printre fruntașii norodului, dar era pretutindeni unde-l chema datoria lui națională. Tăcut, modest, el își făcea însă datoria plină. Cât îl serviau puterile fizice, nu a fost adunare românească, la care el să nu fi luat parte și n'a fost instituție românească, care să fi fost lipsită de sprijinul său material.

Aș vrea ca viața parenetică a celui dispărut, care s'a stins deodată cu frunzele caduce, să rămână cu belșug roditoare în tagma preoților români, căci numai în așa chip această distinsă pătură socială românească va putea conserva locul său istoric în evoluția neamului nostru.

Inmormântarea distinsului mort s'a făcut ieri Luni la ora 1 d. a. cu pompa cuvenită.

Familia a lansat următorul anunț funebru:

Catița Stan măr. Cornel Ursuț paroh, Teodor Stan și soția Aurelia, văd. Maria Stana născ. Mladin și Ioan Sferdean nepoți și nepoate, văd. Florița Sferdean născ. Ardelean cumnată, precum și în numele tuturor consăngenilor și cunoscuților, cu inimă frântă de durere anunțăm încetarea din viață a mult iubitului și neuitatului nostru unchiu și cumnat Augustin Beleş paroh emerit care după lungi și grele suferințe și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 25 Octomvrie (7 Noembrie) la orele 5 a. m. în etate de 72 ani. Rămășițele pământești ale scumpului decedat, se var așeza spre odihnă eternă, după ritul sfintei biserici ort. rom., Luni în 26 Octomvrie (8 Noembrie) în cimitirul ort. rom. din Șimand, a orele 1 după amiază.

Șimand, la 25 Octomvrie (7 Nov.) 1915.
Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Din Brașov.

Hotărârile Corpului Profesorat pentru eternizarea memoriei directorului Virgil Onițiu.

Brașov, 7 Noembrie.

(Dela corespondentul nostru). Conferința profesorilor dela școalele secundare gr. or. române din Brașov, ținută în 16 (29) Octomvrie a. c. la orele 3 d. a. apreciind în toată mărimea sa pierderea ce au îndurat-o ei și școala românească prin trecerea la cele eterne a luminatului, nobilului și neobositului lor director Virgil Onițiu; sufletul și mândria lor, — ca un prinos de adâncă și vecinică recunoștință pentru meritele deosebite ce și le-a câștigat în serviciul acestor școale, atât ca profesor, cât și ca director, vreme de 25 ani, hotărăște, în unanimitate, următoarele:

1. Să aranjeze în amintirea regretatului defunct o sedință comemorativă, cu scopul de a evidenția și în fața publicului mare: superloarele sale calități și merite, — individualitatea sa.

Executarea acestei hotărâri se încredințează dilor G. Dima, Dr. I. Blaga și Ax. Banciu.

2. Considerând munca îndelungată și *gratuită* depusă întru înflințarea fondului „Mesel studenților”, conferința convinsă că, votul său exprimă dorința tuturor celor cari au contribuit vr'odată la augmentarea acestui fond, hotărăște ca, întregul fond să poarte pe viitor numele: *Masa studenților — „Virgil Onițiu”*, rămânând ca toate fondurile speciale să-și păstreze și de aci înainte numele lor și să se administreze și pe viitor separat.

3. Dându-și seama de valoarea educatoare a idellor sale pedagogice, carl l'au călăuzit în conducerea, perfecționarea și înălțarea continuă a școalelor, în fruntea cărora a stat, — idel carl, din norocire, în mare parte, ne-au rămas drept moștenire în cuvântările sale, rostite la diferitele ocazii de pe tribuna salei festive, căreia totdeauna a știut să-i dea un nimb sărbătorec atât prin cuvântul și idealismul ce vibra în acetse cuvântări, cât și prin forma cuceritoare în care își știa turna idelle sale sănătoase și sentimentele sale nobile, — conferința hotărăște ca, să adune și să publice, în volum, pe cheltuiala „Fondului Coresi” toate aceste vorbiri, ca astfel, să poată ajunge la îndemâna fiecărui intelectual cu durere de inimă pentru progresul neamului, această oglindă de orientare în viața complexă a școalelor românești, cu toate năcăzurile și defectele ei, dar și cu arătarea căilor și mijloacelor de remediere. Promovând răspândirea idellor, realizării cărora și-a închinat cel mai frumosul an al vieții sale atât de fecunde, pregătim timpul lor; iar prin triumful lor, ridicăm cel mai traic monument ce se poate înălța unui muritor. Executarea acestei hotărâri se încredințează dilor N. Bogdan, Ax. Banciu și Dr. C. Lacea.

4. Va ruga onor. Eforie școlară, ca aceasta să-l comande pe cheltuiala sa, potretul, la un pictor reputat, pe seama salei festive.

Un al doilea portret al defunctului îl va comanda corpul profesorilor, pe cheltuiala fondului „Mesel studenților”, pe seama lăcașului în care e

adăpostită această *masă*, ca toți cei cari beneficiază de ajutorul ei să-l aibă necontentit înaintea ochilor pe nobilul întemeietor al acestei instituții umanitare, ca o pildă rară de abnegațiune și de jertfă pentru alții

Cor.

Războiul european.

D. Take Ionescu despre încheierea păcii.

Budapesta. — Se anunță din București: D. Ionescu declară prin „Adevărul” că *pacea nu se va încheia decât cu zdrobirea Germaniei și că această zdrobire cere vreme mai lungă.*

Demersul ministrului Rusiei pe lângă guvernul persian.

Petrograd. — Se comunică din Teheran: Însărcinat fiind de guvern, ministrul Rusiei a comunicat guvernului șahului că dacă s'vonurile despre încheierea unui acord special cu Turcia primesc confirmare, convențiunea aglo-rusă bazată pe principiul conservării integrității și independenței Persiei va pierde îndată scopul ei. Declarațiunea ministrului, față de însemnătatea ei, privește nu numai pe cabinetul actual, ci pe orice guvern persian care s'ar gândi să își lege soarta țării de a inamicilor Rusiei.

O comisiune română la Petrograd.

București. — O comisiune formată din mai mulți funcționari superiori dela căile ferate va pleca probabil în decursul acestei săptămâni, la Petrograd, pentru a studia modalitățile aducerii mărfurilor pentru România prin Suedia-Rusia.

Sassonow în Londra.

Petrograd. — Agenția telegrafică rusească anunță, că Sassonow a plecat la Londra unde îl va vizita pe Sir Edward Grey. Sassonow are o misiune specială dela țar.

Conferința ministrului francez cu ministrul României.

București. — Ministrul francez Blondel a avut Duminecă o conferință cu primul ministru Brătianu.

Ministrul Derussi în București.

București. — Ministrul României la Sofia Derussi a sosit la București. Călătoria ministrului e în legătură cu afaceri oficiale.

Kitchener în Paris.

Londra. — Lordul Kitchener a sosit ieri la Paris, unde a avut o conferință cu Joffre și Briand. În cursul nopții Kitchener a părăsit Parisul întorcându-se la Londra.

O nouă ofensivă pe frontul occidental.

Berlin. — „Central News” anunță o nouă ofensivă anglo-franceză. În Artois s'au făcut deja toate preparativele pentru începerea noului atac francez.

Grecii împotriva ocupării căii ferate dela Dedeagaci.

Sofia. — Trupele engleze au încercat să ocupe calea ferată ce duce din Salonic la Dedeagaci, dar autoritățile grecești a zădărnicit realizarea acestei intențiuni a lor.

Italia trimite munițiile Muntenegrului.

Zürich. — „Ruskoie Slovo” anunță din Cetinje: Vapoare italiene au adus mari cantități de muniție Muntenegrului. Se așteaptă și sosirea trupelor italiene, cerute în ajutor.

Țarul n'a primit dimisia lui Sassonow.

Lugano. — „Ruskoie Slovo” scrie că Sassonow și-a prezentat de fapt dimisia, dar țarul nu a primit-o. Ministrul român Diamandi s'a întors la Petrograd.

Mic circulator german scufundat.

Berlin. — La sud de către malul suedez, circulatorul german Undine s'a scufundat, fiind nimerit de două canoane de torpiloare. Aproape întreg personalul a fost salvat. — Comandan-tul statului major marin, von Pohl.

Desarmarea bastimentelor rusești și sârbești.

București. — „Viitorul” publică următoarele:

„In urma ocupării malului sârbesc al Dunării de către trupele austro-germane, auto-vitările românești au luat măsurile necesare pentru a aduce în porturile noastre și a le desarma acolo, bastimentele sub pavilion rus, încărcate cu arme și munițiuni pentru Serbia și cari s'au refugiat în apele românești ale Dunării”.

București — In urma ocupării malului Dunării sârbești de armatele austro-germane, vasele sârbești s'au refugiat în porturile române, arborând drapelul rusești. Din ordinul guvernului vasele au fost desarmate iar munițiile de războiu ridicate după vase.

Anglia va ajuta pe Sârbi.

București. — Legațiunea de aici a Angliei a trimis ziarelor următorul comunicat:

Dat fiind svonorurile cari se răspândesc actualmente ar fi poate util să se arate că guvernul britanic are ferma intențiune de a continua de acord cu Franța, trimiterea la Salonic de forte considerabile cari să pornească în ajutorul Serbiei.

România în pragul deciziei.

București. — Se comunică oficial, că Parlamentul român se va întruni în 28 Noemvrie, când se va provoca luarea unei decizii. Prealabil va avea loc un consiliu de coroană, care va lua hotărâri definitive.

Știrile ce s'au strecurat în public spun că primul ministru Brătianu va face declarații în cameră asupra situației politice externe și va face cunoscut atitudinea luată de guvern, iar la sfârșitul discursului va cere vot de încredere camerei.

Trupele engleze și italiene în Albania.

Lugano. — „Nowoje Wremia” întâmpină cu entuziasm noua activitate a comitetului de intervențiune dezvoltată de acest comitet va îndupleca guvernul italian, ca să ia parte în expedițiunea balcanică.

Lugano. — Ziarului „Stampa” i-se anunță din Salonic:

Cercurile antantiste din Salonic leagă mari speranțe de pretinsa iminentă debarcare de trupe engleze și italiene în Albania. Noul corp expediționar face pregătiri de plecare. Se afirmă că trupele vor pleca din Valona, prin Ochrida și Elbasan, spre Monastir.

O listă de cărți ieftine pentru soldații noștri.
(Sfârșit).

14. Icoane din viața plantelor și animalelor, de Carl Ewald. M. 120 și 140.
  15. (i.) Noțiuni asupra științelor, de Huxley, Bt. 41.
  16. (i.) Convorbiri despre artă de Pécaut (cu ilustr.) Bt. 50. 56.
  17. (i.) Universul și minunile lui (cu ilustrațiuni). Bt. 67, 68 și 69.
  18. (i.) Geniile științelor, de Gastineau. Bt. 91.
  19. (i.) Introducere la studiul științelor fizice, de Morand. Bt. 112—113.
  20. (i.) Călătorie în cer, de Flammarion. Bt. 266.
  21. (i.) Fenomenele spiritismului, de Flammarion. Bt. 269.
  22. (i.) Sfârșitul lumii, de Flammarion. Bt. 379.
  23. (i.) Priveliști din natură (geogr.) de Humboldt. Bt. 384.
  24. (i.) Știința amuzantă, (cu ilustrațiuni), de Tom Tit. Bt. 410—411.
  25. (i.) Cucerirea aerului (baloane, aeroplanelor), de V. Anestin (cu il.) Bt. 481—2.
- VIII. Biografiile de ale oamenilor mari.
1. (p.) Din viața sfinților (Ioan Gură de aur) A. No. 3. p.
  2. (p.) Viața unei mame credincoase (mama lui Saguna), de Dr. I. Lupaș. A. 23, p.
  3. (i.) Punsch, Moeștri muzicanți. M. 31.
  4. (i.) Legende istorice, de Titus Livius. M. 114.
  5. (i.) Biografiile oamenilor celebri, de Stăncescu. Bt. 26.
  6. (i.) Gloriile muzicii (biogr.) Bt. 110.
  7. (i.) Mamele celebre, de Block. Bt. 123.
  8. (p.) Vasile Alecsandri. BpM. 10.
  9. (p.) Mih. Cogălniceanu. BpM. 9.
  10. (p.) Viața și faptele lui Andrei Saguna, de Dr. I. Lupaș. St. 37.
- IX. Istorice.
1. (p.) De demult. Pov. Istorică de Dr. I. Lupaș. A. No. 1.
  2. (p.) Povestea unei coroane de oțel, de George Coșbuc. A. 34.
  3. (i.) Din cronicul român, de D. Cantemir. ArS. (45 b.)
  4. (i.) Letopisețul Moldovei, de Miron Costin. ArS. (65 b.)
  5. (i.) Letopisețul Moldovei, de Kogălniceanu. ArS. (50 b.)
  6. (i.) Cronica Românilor, de Spătarul Milescu. ArS. (45 b.)
  7. (i.) Letopisețul Moldovei, de Neculcea. ArS. (80 bani.)
  8. (i.) Din bătrâni, de I. A. Candrea. M. 37.
  9. (i.) Pagini romane, de Theodor Simons. M. 115.
  10. (i.) Războiul Romanilor cu Hanibal. M. 131—132.
  11. (i.) Antichitatea română, de Wilkins. Bt. 14.
  12. (i.) Antichitatea greacă, de Mahaffi. Bt. 27.
  13. (i.) Elecvența strădă, (discursuri celebre, de Gh. Adamescu. Bt. 48—49.
  14. (i.) Momente culturale, de Bianu. Bt. 217.
  15. (i.) Din cronicari. Cum și ce povestesc. De Ov. Densușianu. Bt. 452—3.
- X. Filosofice. (pentru i.)
1. Linșteea sufletescă, de Seneca. Bt. 114.
  2. Intrebuintărea vellei, de Lubocc. Bt. 124.
  2. „Faust” de Goethe, trad. de I. Gorun, editura Soccec. (1 cor.)
  4. Despre bătrânețe, de Cicero. Bt. 339.
  5. Inteligența florilor, de Maeterlinck. B. 396.
  6. Muncă, sinceritate, tăcere, de Th. Carlyle. Bt. 660.
  7. (p.) Cuvinte sufletesti, de Carmen Sylva. Bt. 827—8; și în tr. păr. Mangra, Brașov, Ciurcu, gratuit pentru soldații noștri.
  8. Timpul, florile și nemurirea, de Maeterlinck. Bt. 835.
  9. Comori și grădini, de Ruskin John. Bt. 867—8.
  10. De profundis, de Oscar Wilde. Bt. 938.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 9 Noemvrie 1915.

Graul celui ce nu grăiește.

Pe tava de achat cu podoabe de aur în zarea albastră scaldat stă capul ca ceara ce asudă albina. Salome aprinsă de patimi se sbate în norul ușor de mătăasă, ca serpele 'n apa verzuie a mocirlei, când raza ferbinte pârelște șovarul....

S'apleacă spre capul de ceară Salome ca spicul de grâu tremurând în văpaie, spre floarea de mac înroșită și Irod cu preoții o 'ndeamnă ....

— Șoptește loane cuvintele calde, cum tânărul mire le spune miresei în umbra pădurii de cedri....

— Șoptește loane și buzele tale de miere s'atingă firul de purpur al buzelor mele....

Pe tava de achat cu podoabe de aur s'aprinde lumina 'n schintei albastre-verzuie și fulgeră ocii adânci de smaragde și sboară săgeata din gura 'ncelestă....

Blestem!...

Peire vouă preoții minciunei și ție păhar purtător de otravă!

Al. S. Iorga.

CALENDARUL PARTIDULUI NAȚIONAL ROMÂN PE 1916 este gata și am început deja expediarea lui. Este cel mai bine întocmit dintre calendarele românești din monarhie. Pe lângă cronicile obișnuite, cuprinde informațiuni prețioase despre viața și organizația noastră bisericască, școlară, culturală, economică. Materialul literar este de asemeni foarte extins și de toată actualitatea.

Calendarul cuprinde și o sumă de documente ale vitejiei românești în actualul războiu și tot felul de clișee interesante, de pe câmpul de luptă.

Toți cei ce voiesc să aibă acest calendar pe masă se și-l aboneze în grabă la administrația „Românului”. Altcum vor păți ca foarte mulți anul trecut crai au trebuit să se lipsească de el fiindcă nu se îngrijiseră d'ecu vreme să și-l aboneze.

Prețul unui exemplar 60 fileri, iar pentru poștă să se mai adaoge încă 20 fileri.

M. S. regele Ferdinand al României, care se afla a Bahna-Ursului (Muscel) unde se duse la o vânătoare de urși, se află suferind. M. Sa suferă de o ușoară răceală. Va fi nevoit a sta la Bahna-Ursului mai multe zile. D. Dr. Romalo, medicul curant al M. S. regelui, a plecat la Bahna-Ursului.

Dela Academia Română. Ni se anunță din București: Vineri, 23 Oct. v., la orele 2 Academia Română, va ține ședință publică, în care d. S. Mehedinti a cetit comunicarea: Observări geografice asupra războiului: „Emanciparea unei rase”.

Prezicerile unui scriitor spaniol despre sfârșitul războiului. Când se va sfârși războiul european, cum va fi harta lumii după războiu? Aceasta este problema cu care se ocupă multe minți. Scriitorii aderenti ai Înțelegerii îl văd într'un fel, cei ai puterilor centrale în alt fel.

În Barcelona (Spania) a apărut o carte sub titlul „El fin de la guerra”. Cartea e scrisă după recensunile germane, în formă de roman. Autorul ei filogermanul, distinsul literat **Vincente Blasco-Ivanés** care prevede sfârșitul războiului și harta viitoare a lumii în modul următor:

Vărsării generale d'esânge ii vor pune capăt **România și Bulgaria**. Bulgaria va intra cu 380 mii ostași în Serbia, va zdrobi oștile sârbești și se va uni cu armatele austro-ungare la Niș. Serbia și Muntenegrul își vor recăpata suveranitatea.

România va intra cu 500 mii ostași în Basarabia și o va cuprinde, iar oștile puterilor centrale vor înainta spre Petersburg. Rusia va cere pace.

Rusia va pierde **Polonia**, care va fi declarat de **Stat autonom**.

Finlanda va fi republică și va intra în alianța scandinavă. **Basarabia se va da României**. Părțile sudice ale Caucazului se vor da în Asia-mică Turciei, iar **Ukraina** va fi declarată autonomă.

Belgia se va reconstitui.

(„Basarabia”).

PENTRU „ALBUMUL DECORAȚIILOR ROMÂNII”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitejilor noștri și informațiunile necesare (locul nașterii, regimentul, vârsta și faptele răsplătite cu medalia respectivă).

Știre nebazată în „Zeit”. Am reprodus și noi după ziarul „Zeit” o știre tendențioasă de spionaj, cu care ar fi fost bănuite două doamne din societatea de seamă a Ungariei de sud. Bine înțeles, că această știre senzațională s'a lansat în toate ziarele. „Temesvári Hirlap” scrie următoarele: „Cu câteva luni înainte s'au lansat anume știri tendențioase la adresa unei doamne din Timișoara. Această știre a sosit și la Viena și iată o vedem în coloanele ziarului „Zeit”. Știrea răutăcioasă este la adresa unei domne, care ar fi bănuită de spionaj. „Zeit” publică amănunte asupra acestei doamne, spunând că este soția unui avocat dintr'un centru al Ungariei de sud, este cântăreață de concert, și în sfârșit cu oarecare mestesug, ține să arate cine este doamna din chestiune, relevând știrea răutăcioasă așa cum ea și-a luat începutul cu câteva luni înainte. Pentru ca să împiedecăm orice bănuiele tendențioase, trebuie să mărturisim, că doamna din chestiune era *Lucia Cosma, soția avocatului Dr. Aurel Cosma din Timișoara*, care nu e deținută și nici n'a fost vre-odată. La început petrecea la rudele ei din Ardeal, iar de câteva luni este în București; soțul ei primește în permanentă scrisori din partea ei, și toată știrea de bănuială este falsă. De altfel avocatul Cosma la cele dintâi știri a cerut lămuriri dela forurile competente, unde l'au lămurit că toate știrile sunt lipsite de adevăr, și să nu ia în seamă vorbele tendențioase lansate fără nici o bază. Ca oricare știre senzațională, în curând și aceasta va face ocolul lumii. Că nu corespund adevărului aceste știri? Indiferent. Lucrul principal: senzația. În tot cazul, răuvoitorii cari au pornit-o pot fi mândri de opera lor, care a reușit să păcălească și un ziar vienez. Publicul timișorean însă este indignat și rușinat de toată întâmplarea”.

Sezătoarea culturală a muncitorilor români din Budapesta, ce s'a ținut Duminecă în 31 Octombrie n. c. a fost un moment de sărbătoare pentru o parte a publicului român din capitală și pentru un frumos număr de soldați români, cari aflându-se acum în Budapesta, au primit cu însuflețire știrea acestei manifestări românești. Azi când Românii se află în capitală într'un număr neobiceiuit de mare, a fost o idee fericită aceea a Secțiunii române a partidului socialdemocrat de a întruni pe cei de-o limbă și a le da ocazie să trăiască câteva momente plăcute. Programul bine reușit a fost ridicat în mod strălucit de mult talentatul domn Ioachim Dordea, artist dramatic, care cu declamațiile sale a stârnit cele mai vii aplauze din partea ascultătorilor. Mai e de remarcat printre celelalte și solo cântat de d-șoara Carolina Micloși, precum și cântecele populare cântate de Aron Săbău, cari au mișcat inimile soldaților ce erau de față.

Ne-am despărțit cu toții dela această serbare, ducând cu noi impresiile cele mai plăcute. Credem că acțiunea aceasta a Secțiunii va fi urmată și nu peste mult ne va fi dat a ne reîntruni cu o astfel de ocazie.

Venitul curat se folosește pentru procurarea de broșuri și cărți pe seama răniților români din spitalele Budapestei.

Suprasolviri s'au primit dela următorii: Victor Dănilă și Ioan Sântăuan câte 5 coroane, Vasile Bujor 3.40 cor., Familia V. Porea 3.20 cor., Fam. Lăpușteanu 2.80 cor., Nicolae Suci 3 cor., Ilie Cărmămidă 2 cor., Dna Anuța Vagjina din Criștior 4 cor., Aurel Zetea 2 cor., Toma Cherca 2 cor., Vasile Ilea 1.40 cor., N. N. de trei ori câte 140 cor., dna Szendrei 1.40 cor., N. N. 1.40 cor., Gligorie Avram 40 fileri, Ilie Cocora 40 fil., Vasile Dan 40 fil., Mihai Muntean 40 fil., N. N. 40 fil., Florea Cărmămidă 40 fil. Total 43.20 coroane. — (F. P. R.)

Față de lipsa de hrană și greutatea ce întâmpină populațiunea românească din Transilvania cu aprovizionarea, ministerul de finanțe al României a aprobat formarea încă a două trenuri speciale de câte 30 vagoane fiecare spre

a se transporta porumb în Transilvania. Un tren va fi îndrumat prin Căineni, iar al doilea prin Predeal.

Zeppeline și aeroplane monstre engleze. Ziarul parisian „Le Journal” e informat din Londra că acolo s'a început construirea a 4 Zeppeline și a două biplane monstre. Aceste din urmă, se zice, vă vor atinge celeritatea de 250 kilometri pe ceas și în 6 minute se pot ridica până la înălțimea de 2700 metri.

Procesul de înaltă trădare din Banialuca. Din Serealevo se anunță: Eri s'a început în fața tribunalului din Banialuca desbaterea celor 150 Slovaci, acuzați de înaltă trădare. Dintre acuzați sunt foști deputați, ceilalți preoți, învățători, avocați, medici, comercianți, proprietari și țărani. *Pentru majoritatea acuzaților, procurorul cere condamnarea la moarte.* Desbaterile vor fi de-o probabilă durată de două săptămâni.

A murit cel mai celebru comic italian. Din Lugano se telegrafiază că la Milano a murit comicul *Ferravilla* în vârstă de 70 de ani. Ferravilla a fost cel mai popular comic al Italiei. Decedatul artist, juca cu predilecție în piese scrise în dialect milanez. Celebrul fiziolog *Mantegazza* aprecia foarte mult pe comicul Ferravilla, lui i-a și dedicat opera sa despre igiena risului.

Vapor german scufundat. „*Aftonbladet*” primește din Sölvesborg următoarea știre: Căpitanul și 15 mateloți al vasului german de 1016 tone *Suomi* au sosit în Torsö în două luntre de salvare. Vasul *Suomi*, proprietatea societății de vapoare *Gehrekens* era în drum din Hernösand spre Olanda. Căpitanul vaporului a spus în Torsö că *Suomit* a fost scufundat la *Utklippann* pe Marea Ostică de un submarin, împușcând de trei ori asupra vasului de al fi scufundat. În urma acestor focuri de tunuri, căpitanul a fost rănit, la umăr de un granat. În portul din Sölvesborg a fost pansat de un medic suedez.

Ultima oră.

VIZITA DLUI TAKE IONESCU LA ATENA?

București. — Ziarul „*Seara*” află din Atena: Se șvonește aci că bărbat de stat român *Take Ionescu* va face în curând o vizită amicală lui *Venizelos* pentru a conferi asupra situației *Quadruplei* în Balcani.

Se speră că această vizită va avea rezultate din cele mai însemnate și că va influența în mod hotărâtor mersul războiului.

FLOTA ITALIANĂ ÎN MAREA MEDITERANĂ

Roma. — Se telegrafiază din Taranto că de câteva zile flota italiană încrucșează în Marea Mediterană. Cel mai riguros secret însă se păstrează asupra mișcărilor flotei.

TRANSITUL MĂRFURILOR PRIN ROMÂNIA COMPLECT INTRERUPT.

București. — Transitul mărfurilor bulgare pentru Austro-Ungaria, ca și al mărfurilor nemtești pentru Bulgaria a fost complect intrerupt.

SĂRBII ÎȘI PĂRĂSESC ȚARA DAR NU CAPITULEAZĂ.

Budapesta. — Se comunică dela cartierul presei: Semnele arată că războiul sârbesc se apropie de sfârșit. Aviatorii noștri anunță de două săptămâni, că transporturi mari sârbești se retrag spre apus. Din aceasta reiesă, că Sârbii mai în grabă își părăsesc țara decât să capituleze. Prisonierii făcuți spun, că trupele sârbești nici să audă nu voesc despre o capitulare. Luptele actuale le dau mai multe ariergardele lor. Numărul Sârbilor făcuți ieri prizonieri s'a urcat la 6000. Sârbii se mișcă foarte greu în teritoriul ce le-a mai rămas liber. Până acum ei s'au retras în ordine, dar înaintarea rapidă a Bulgarilor, dinspre sud spre nord, amenință să le taie drumul de retragere.

INTREVEDEREA REGILOR BULGAR, ROMÂN ȘI GREC.

București. — „*Dreptatea*” scrie: În cercurile diplomatice se fac pregătiri în vederea întrevederii și consiliului comun a regilor Bulgariei, României și Greciei.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Faeladési hirdetmény.

Felkenyér községnek Felkenyér község határában fekvő Válea Cserului nevű tölgy erdejében az 1905. részben és 1906—1910. évi vágásterületeken „C” gazdasági osztály 1. vágás sorozat 8, 9, 10. számú osztagjaiban meghegyvott tölgy magfák fatömege Hunyad vármegye közigazgatási gazdasági albizottságának 4159—1913. és 3353—1913. számú véghatározatai folytán el fog adadni.

A zárt írásbeli ajánlatokkal kapcsolatos nyílt árverés 1915. év december hó 18.-án d. u. 2 órakor fog megtartatni, Felkenyér község házábanál.

A zárt írásbeli ajánlatok az árverés napján a szóbeli árverés megkezdéseig az árverést vezető elnök kezéhez adandó be.

Kikiáltási ár	11.312 K.
Bánatpénz	1131 K.

Utóajánlatok valamint távbeszélőn vagy távirati uton tett ajánlatok el nem fogadtnak.

A részletes árverési és szerződési feltételek a dévai m. kir. állami erdőhivatalnál, a szászvárosi m. kir. járási erdőgondnokságnál és Felkenyér község előljáróságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt, Felkenyér 1915. november 6.

Herlea Sándor,	Romoslan,
kjzö.	II. biró.

Ko 2542—1.

Faeladési hirdetmény.

Felkenyér község Kudsir község határában fekvő „Comarnics” nevű havasi erdejében az „A” gazdasági osztály IV. vágás sorozat 18. számú osztagjának összes luczfenyő és bükk fatömege a nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi Minister Urnak 1911. évi 37703. I/A.—2 számú magas rendelete folytán el fog adadni.

A zárt írásbeli ajánlattal kapcsolatos nyílt árverés 1915. év december hó 18.-án d. e. 8 órakor Felkenyér község házábanál fog megtartatni.

A zárt írásbeli ajánlatok az árverés napján a szóbeli árverés megkezdéseig az árverést vezető elnök kezéhez adandó be.

Kikiáltási ár	22.916 K.
Bánatpénz	2292 K.

Utóajánlatok valamint távbeszélőn vagy távirati uton tett ajánlatok el nem fogadtnak.

A részletes árverési és szerződési feltételek a dévai m. kir. állami erdőhivatalnál, a szászvárosi m. kir. járási erdőgondnokságnál és Felkenyér község előljáróságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt, Felkenyér 1915. november 6.

Herlea Sándor,	Romoslan,
kjzö.	II. biró.

Ko 2542—1.

ANUNȚ.

Se caută pentru prăvălia mea mixtă un ucenic,

băiat din familie bună, care posede și limba maghiară și are cel puțin 2 clase gimnaziale ori reale.

Traian Baicu
comerciant.

Zalatna.

PENTRU „CARTEA DE PAUR ROMÂNEASCĂ”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie

∴ ∴ sâvârșită de eroii noștri. ∴ ∴

Ministerul Finanțelor

Direcțiunea Contabilității Generale a Statului și a Datoriei Publice. Datoria Publică.

Nr. 129.133 din 15 Octombrie 1915.

Publicațiune.

A 10-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4%, amortibilă din 1910, împrumutul de 44.199.000 lei, se va efectua în ziua de 18 Noembrie / 1 Dec. 1915, ora 10 dimineața, în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în Monitorul Oficial cu Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

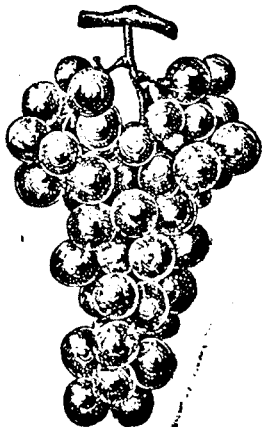
La aceasta tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de: 279.500 lei, în proporția următoare:

7 titluri à	5.000 lei	35.000 lei.
27 " "	2.500 "	67.500 "
108 " "	1.000 "	108.000 "
148 " "	500 "	74.000 "

285 titl. p. o valoare nomin. de: 279.500 lei.

Publicul este rugat a asista la tragere. p. Directorul Contabilității Generale a Statului și Datoriei Publice,

D. Popovici

Ultoi de viie

soiu american neted și cu rădăcini, diferite soiuri, garantând pentru veritabilitatea lor, furnizează în asortimentul cel mai bogat cunoscută și încrezută firmă.

„Kisküküllömenti első szőlőoltvány telep”

Proprietar:

Frideric Caspari

Mediaș, (Medgyes)

comit. Târnava-mare (Nagy Küküllő m.)

Cereți preț curent ilustrat!

Acest preț curent cuprinde toate scrisorile de recunoștință sosite din diferite regiuni ale țării, în consecință înainte de a face comanda ori care proprietar de vie poate cere informații verbale sau în scris dela persoane cunoscute relativ la încrederea de care se bucură numita pepiniară.

Frisch Károly

Temesvár-Józsefváros, Hunyadi-ut 64.

Măestru de Impletituri de sârmă și de site.

Execută îngrădiri de poieni, parcuri și cruci mormântale, impletituri pentru site pentru nisip și pietriș, apărătoare de schintel pentru hornuri de locomobile cu aburi, etc.

Magazin de site, sârme fine, contrapulte, pentru economie și pentru casă, — cu prețuri foarte ieftine.

(Fi 2104)

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1914.		1915.	
4 Octombrie		26 Septembrie 3 Octombrie	
ACTIV			
153 859 695	} stoc } aur (monete) . . . . . 175 983 709 } „ (depozitat) . . . . . 25 220 000 } metalic „ (lingouri) . . . . . 260 000 } trate și disponibil consid. ca aur 80 980 132	281 987 644	282 423 841
210 659 695		418 474	398 362
638 395	Argint și diverse monete	207 991 423	207 604 194
251 955 804	Efecte scontate	51 424 631	50 954 600
134 094 946	{ 34 823 800 Impr. pe ef. publice . . . . . 26 977 500 152 750 700 Impr. pe ef. publ. în et. ort. 48 853 100 99 271 146 53 479 554 din care nu s'au ridicat lei 24 678 000 23 977 100	11 273 958	11 273 958
11 273 958	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	268 008 499	269 008 499
—	Imprumutul statului în catert pe bonuri de tezaur 3% aur (1914/1915).	10 697 576	10 697 576
11 999 357	Efectele Capitalului social	16 373 177	16 373 177
16 722 877	Efectele fondului de rezervă	3 915 681	3 915 681
4 025 281	„ amort. imobil. mobil și mașinilor	6 752 033	6 752 033
6 747 570	Imobile	1 111 153	1 109 953
1 088 867	Mobilier și mașini de imprimerie	987 713	1 026 829
976 469	Cheltuieli de Administrațiune	138 770 191	138 630 291
132 465 045	Efecte și alte valori în păstrare	300 000 000	300 000 000
—	Bonuri de tezaur 3% aur în gaj p. Imprum. Statului	171 108 685	173 813 427
324 444 507	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	15 417 750	15 566 924
40 787 859	Conturi curente	22 299 649	21 883 203
23 226 979	Conturi de valori	46 253 812	49 020 097
8 634 084	Conturi diverse	1 554 791 049	1 560 452 645
1179 741 693			
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
37 278 470	Fond de rezervă	39 877 686	39 877 686
5 579 162	Fondul amort. imobil. mobil. și mașinilor	5 959 940	5 959 940
580 373 682	Bilete de bancă în circulațiune	740 938 130	743 278 700
3 810 594	Profit și Pierdere	4 902 667	4 902 667
5 016 589	Dobânzi și beneficii diverse	3 974 209	4 378 305
20 529 200	Conturi curente și recipise la vedere	64 003 428	64 681 074
456 909 552	Efecte și alte valori de restituit	609 878 876	612 443 718
58 244 444	Conturi diverse	73 256 113	72 930 555
1179 741 693		1 554 791 049	1 560 452 645

Taxa: Scont 6%, Dobânda 7%.

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, perdele de dantele și de pânură se curățesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în

stabilimentul meu industrial de vopsitorie de pânuri și de curățitorie chimică,

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte hainele de pânură și de mătăsa, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparează cu specialitate în croitoria mea specială. — Scrisori de recunoștință din toate părțile țării.

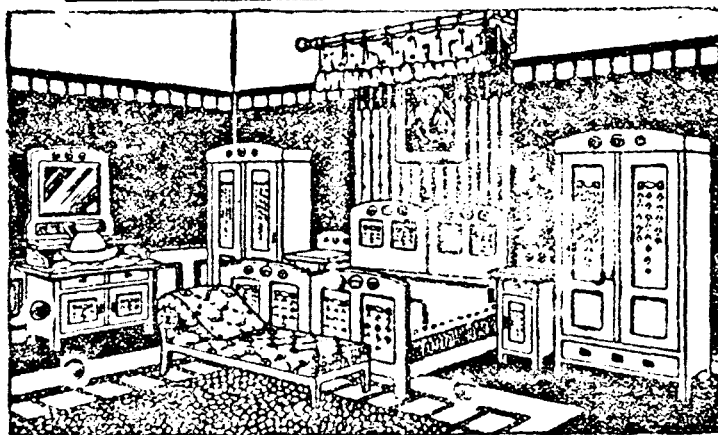
Lucza József, vopsitor de pânuri și curățitor chimic Szeged.

TELEFON:
994.

Prăvălie și stabiliment principal:
str. Laudon, nrul 9., colțul
pleței Valeria. (Lu 2106)

TELEFON:
994.

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile VARȘET, strada Kudritzner numărul 44—46.

Cea mai renumită

mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianе excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 113)